

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XXXI. Eleëmosynæ præcepto non satisfacit, proximi necessitatem
(dum simpliciter est pauper) sublevando per mutuum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

Hurtadi de Mendoza apud Dianam p. 5. tr. 8. resol. 37. aientis, Episcopum habentem annuorum redditum 30. millia, si decem millia in opera pia distribuatur, posse de aliis 20. millibus abundè communicare consanguineis, absque ullo scrupulo. Hoc enim non solum Episcopis, & quibuscumque beneficiatis, sed ipsi quoque Cardinalibus omninò interdicit Tridentinum sess. 25. c. 1. de reformat. *Cum & Apostolorum Canones prohibeant (inquit) ne res ecclesiasticas, quæ Dei sunt, consanguineis donent.... Imò, quàm maxime potest, eos sancta Synodus monet, ut omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosque carnis affectum, unde multorum malorum in Ecclesia seminarium extat, penitus deponant.*

319 Idem censo de opinione Sanchez & Escobarii, qui tr. 5. exam. 5. c. 5. in praxi sic habet: *Lucentur Clerici ratione alicujus ministerii, v. g. pro Missis dicendis, concionibus, comitandis defunctis, administrandis Sacramentis, &c. tenentur de iis, ut de superfluis, eleëmofynam facere? Ex Sanchez doctrina assero non teneri, etiamsi ad illa ministeria ratione officii obligarentur. Quia quasi patrimonialia bona reputantur. Nihil quippe ex ministeriis illis mercedis loco sperare possunt, sed stipendium vitæ dumtaxat. Cum nihil aliud ministris Evangelii Paulus accipere permittat, nisi ex altari victum & amictum, & quisquis sibi ex sacris ministeriis temporalem mercedem ultra necessaria stipendia ad vitam, pro personæ modo ex christiana disciplina decenter obeundam, exigit, ministerium suum dedecorat, simoniacumque animum gerit. Vendit enim ministeria illa, dum temporale aliquid ex iis per modum mercedis exigit, contra id quod S. Augustinus l. de Pastoribus ait: *Accipiant sustentationem necessitatis à populo, mercedem dispensationis à Domino.... Non expectent illi mercedem, nisi & isti salutem.* Et Julianus Pomerius l. 2. de vit. contemplat. c. 10. *Qui Ecclesia serviunt, & labore suo velut debita reddi oportere credentes, ea quibus opus non habent, aut accipiunt libenter, aut exigunt, nimis carnaliter sapiunt, si putant quòd Ecclesia fideliter servientes, stipendia (id est præmia) terrena, ac non potius præmia aterna percipiant.... Unde satis indignum est, si fidelis & operosa devotio Clericorum, propter stipendium temporale, præmia sempiterna contemnat. Quòd si quilibet minister Ecclesia non habeat unde vivat, non ei præmium reddat hic, sed ei necessaria præbet Ecclesia, ut in suo præmio laboris sui recipiat.**

320 Eandem ob rationem prorsus improbanda est alia opinio, quæ Sanchez Confil. Moral. l. 2. c. 2. dif. 38. n. 16. dicit, quòd si Clericus dignissimè sui laboris & industriae, impense in Ecclesia regimine, mercede plus meretur, quàm ad decentem suam sustentationem opus sit (ut si, ultra debitum, exercet in sua Ec-

clesia munera, quæ stipendium merentur, ut prædicare, audire confessiones, &c.) potest ex superfluo reddituum deicere aliquam quantitatem, quam plus suo labore meretur, & de illa perinde disponere ac de bonis patrimonialibus.... Quia dignus est mercenarius mercede sua. Illud enim plus (decenti suæ sustentationi superfluum) sibi retinendo, non velut vitæ stipendium, sed sicut mercedem, de eaque ut tali disponendo perinde ac de patrimonio, simoniacus est, saltem mente, ut probatum est.

Nec magis probanda est alia opinio, quæ ibidem D. 43. dicit, *probabilis esse, ea quæ Clerici, fraudantes genium suum, corraserint, posse sicut bona patrimonialia dispendere.* Tum quia docet parcè & frugaliter vivere, non propter Christum, sed propter sæculum, videlicet ad consanguineos ditandos. Tum quia sacra ministeria avaritiæ labe polluit. Et ideo S. Thomas 2. 2. q. 185. a. 7. ad 2. cum S. Ambrosio Clericis permittit quidem, *ea quæ sibi subtraxerint, consanguineis erogare, ut non indigeant; non autem ut divites inde fiant.* Et S. Ambrosius (apud ipsum) *Est illa probanda liberalitas (inquit) ut proximos seminis tui non despicias, si egerere cognoscas.... Non tamen ut illi diviores eo fieri velint, quod tu potes conferre inopibus.... Neque enim propterea te Domino dicasti, ut tuos divites facias; sed ut vitam tibi perpetuam fructu boni operis acquiras, & pretio miserationis peccata redimas tua, per eleëmofynam utique. Igitur bona illa subtracta, in eleëmofynas impendenda esse docent Ambrosius & S. Thomas.*

CAPUT XXXI.

Eleëmofyne præcepto non satisfacit, proximi necessitatem (cum simpliciter est pauper) sublevando per mutuum.

PROBatur, quia mutuum propriè non est 322 eleëmofyna. Præcepto verò eleëmofynæ non satisfacit, nisi per eleëmofynam propriè dictam, de qua intelligendum est præceptum illud, tot sacris oraculis expressum: utpote quæ propriè, non figuratè exponenda sunt, secundum regulam generalem exponendi oracula sacra.

Et confirmatur 1º. quia iisdem oraculis 323 eleëmofynæ præceptum accuratè distinguitur à præcepto dandi mutuum. Illud enim sic exprimitur: *Quod superest, date eleëmofynam; istud verò sic: Date mutuum, nihil inde sperantes.*

2º. quia si mutuum foret eleëmofyna, divites censerentur eleëmofynam petere, dum mutuum petunt. Quod alienum est à communi omnium sensu.

Nec refert, quòd eleëmofynæ finis sit 325 sublevatio necessitatis proximi: hæc verò per mutuum sublevetur. Neque enim sub-

levatur eo modo, quo præcipitur per eleemosynæ præceptum. Unde quemadmodum jejunii Ecclesiastici præcepto non fatisit per cilicium, tamen finis istius præcepti sit corporis maceratio, & hæc æquè fiat cilicio, quàm jejunio. Quia præcepto isto non præcipitur corporis maceratio quomodo-cumque facta, sed facta per jejunium. Ita similiter, &c.

326 Dixi, dum proximus est simpliciter pauper. Si enim non sit simpliciter talis, sed secundum quid dumtaxat, v.g. pecuniâ indigens in hoc loco, dives in alio; respectu ipsius non urget eleemosynæ præceptum; ideòque sufficere videtur ipsum juvare per mutuum.

CAPUT XXXII.

Uxor, absque expresso mariti consensu, non potest de dote, bonisque communibus, facere eleemosynas magnas, quibus familia valde incommodaretur, saltem extra proximi necessitatem extremam.

327 Ita S. Thomas 2. 2. q. 32. a. 8. ad 2. communiter receptus. Et probatur, quia licet uxor sit socia viri, eique æqualis in actu matrimonii; ad ipsam tamen (secundum leges) non pertinet administratio bonorum illorum, sed ad virum, qui caput est mulieris, & ita quidem, ut sicut Ecclesia subiecta est Christo, ita & mulieres viris suis in omnibus. Ephes. 5.

328 Et ideò S. Augustinus epist. 199. nunc 262. arguit Eccliam maritatum, quæ de eiusmodi bonis, absque scitu & consensu mariti, disposuerat summam notabilem in eleemosynas: quia, inquit, *mulieribus conjugatis non licet dicere, facio quod volo de meo: cum & ipsa non sit sua, sed capitis sui, hoc est viri: ipsamque alloquens, jubet ut à marito petat veniam: Scribe ad eum satisfactio-nem, petens veniam, quia in eum peccasti, quod præter ejus consilium & voluntatem de rebus tuis fecisti, quod faciendum putasti.*

329 Dixi 1.º. notabilem summam. Potest namque sine expresso viri sui consensu erogare eleemosynas vulgares, modicas, iisque similes, quas aliæ suæ conditionis solent communiter erogare. Cùm hoc pertineat ad decentiam status ipsius, nec maritus in eo possit esse rationabiliter invitus. Debet enim ipsam decenter tractare: utpote sociam, non ancillam. Ita Doctores communiter, addentes, quòd maritus non ideò statim judicandus sit absolutè nolle, quòd de eo subinde conqueratur. Tum quia ideò plerumque mariti conqueruntur, quia timent, ne, si sileant, excedat uxor, indiscretas eleemosynas dando. Tum quia mariti quidam adeò morosi sunt, & uxori bus molesti, ut de omnibus ferè conquerantur. Tum denique quia, ut S. Raymundus advertit, fo-

Tom. II.

lent mariti facere prohibitionem uxori bus absolutè, ut sic temperent eas, non à toto, sed ab excessu.

Dixi 2.º. *extra necessitatem extremam.* In ea quippe, si maritus non det, ipsa intrepidè dare potest & debet. Aliàs peccaret. Ita S. Raymundus l. 11. tit. de furt. §. 9. post S. Thomam loco citato.

Si etiam maritus absens fuerit, vel mentis impos, vel uxori administrationem bonorum concesserit, vel si (ultra dotem sufficientem viro allatam) aliquod lucrum (non deferendo familiæ curam) arte vel industria lucratur, vel habeat bona paraphernalia (id est sibi, ultra dotem, à parentibus aut aliis in usus suos donata) ex iis eleemosynam, inconsulto, imò invito marito, erogare potest. Ita S. Thomas, & S. Raymundus ibidem, qui id probat ex L. hac lege C. de pactis conventis.

Sunt etiam qui docent, posse, irrequisito mariti consensu, de bonis communibus moderatas eleemosynas facere pro mariti conversione, vel avertenda æterna temporalivè ipsius punitione, exemplo Abigail 1. Reg. 15. Et generaliter ubi maritus tenetur, nec facit. Si tamen inde præviderentur grandes rixæ domesticæ, vel alia inconvenientia magna, imprudenter ageret uxor, mariti avaritiam supplendo, vel etiam jure suo utendo. Melius proinde faceret, Deo tunc bonam voluntatem suam offerendo, istaque inconvenientia ex charitate, quam familiæ suæ debet, evitando.

Extra istas quoque circumstantias, in quibus maritus ex avaritia debitas omittit eleemosynas, videtur esse licitum uxori, earum medietatem invito marito facere, quas cum ipso facere deberet. Quia lex de necessitate consensûs mariti, in quantum provenit ex jure positivo, videtur cedere legi naturali de faciendis eleemosynis, ex bonis, quorum medietas ad ipsam pertinet, dum maritus est irrationabiliter invitus. Cùm jus positivum, non solum in ista materia, sed & in aliis multis obligare desinat, dum jus naturæ contrarium exigit. Idque locum habere videtur etiam in patria Leodiensi, in qua dominium omnium bonorum familiæ competit viro. Quia positivæ leges patriæ Leodiensis sic videntur intelligendæ, ut uxor, absque viri consensu, bona familiæ alienare, vel de iis disponere non possit, extra casus, in quibus naturæ lex ad id obligat: sed non sic, ut de iis, tamquam communibus bonis, uxor vivere non possit, nec de iis eleemosynas facere, ad quas naturæ lex obligat, saltem quoad medietatem, quæ isto casu considerari potest ut pertinens ad uxorem. Et quis Theologus uxorem isto casu argueret culpæ gravis? Levem verò culpam abstergeret charitatis affectus, piam animam tunc movens ad eleemosynas illas. Quis enim nisi Spiritus pietatis & charita-

Mm 2